

Моника Найденова

ОБЕКТИ ОТ СЪВРЕМЕННОТО ИЗКУСТВО МЕЖДУ ИЗЯЩНОТО И ПРИЛОЖНОТО

Monika Naydenova

CONTEMPORARY'S ART OBJECTS BETWEEN FINE AND APPLIED ARTS

Abstract: Where is today's boundary between fine and applied art? Divide the works into categories or put everything in a contemporary art. Today's postmodern society has long destroyed the border between fine, applied, craft and modern technology.

The context in which she is living determines the classification of the work. When the utilitarian objects of our daily life are deprived of our function and represented as sculptural objects, for example, does our attitude change to them? The real thing is transformed into an artistic one by changing its function. Does this freedom of expression make us freer artists or feel dissatisfied with the fact that everything is exhausted. Looking for our personal identification, do we bring our ideas as authors to the end? Jump over into new experiments where the combination of design, craft, technology, and contemporary attitude for creative work is a kind of natural process in which we are all involved.

Keywords: *contemporary arts; mass culture; art work*

Къде е границата днес между изящното и приложното в изобразителното изкуство? Разделяме ли произведенията в категории или всичко вписваме в една – съвременно изкуство. През вековете статусът на художника се е променял от занаятчия през академичен художник до свободен и независим артист. Днешното постмодерно общество отдавна е унищожило границата между изящно, приложно, занаят, съвременни технологии. Случайността или инструментът поема вината за създаването на произведението? Всичко е позволено и всеки е творец, а щом има и своята публика, счита се, че и успешен. Често пъти творбата не попада само в един жанр, авторът ѝ не се профилира да работи в едно поле. Той е навсякъде – разбиращ, критикуващ и активен в опит да бъде винаги актуален. Радикалната свобода в изкуството е на мода.

Определящ за класификацията на творбата е контекстът, в който тя живее. Когато утилитарни предмети от ежедневието ни са лишени от функцията си и са представени като скулптурни обекти например, променя ли се отношението ни към тях? Натрошени стъкла, захвърлени на улицата, могат да бъдат ненужен боклук, но експонирани в художествено пространство, облечени в концепция и носещи заглавие, се превръщат в модерно изкуство. Практичната вещь се преобразува в художествена такава чрез промяна на нейната функция. В постоянното си търсене за ново, оригинално представяне и привличане на по-широка аудитория, съвременният артист смело се впуска в експериментирането с най-разнообразни техники и материали.

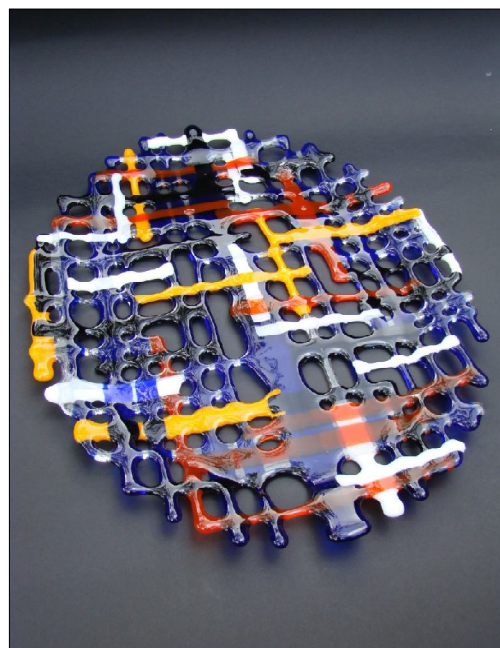
Що се отнася най-вече до живописиста, отдавна сме възприели отделни автори за основополагащи в дадено направление. За произведения от тази сфера по-лесно формулираме към кой стил да ги отнесем и от кой художник авторът е почерпил вдъхновение. А какво развитие търпи приложното изкуство и по-конкретно утилитарни предмети и лични аксесоари от ежедневието ни?

Някъде там, между изящното и приложното се е оформила една отделна и силно развиваща се нова категория – художественият обект. В тази категория е комфортно и широко. Там можеш да се впишеш без категорично да се отъждествяваш със съществуващ жанр. Без да очертаваш точни граници и да оправдаваш очаквания.

Лично за себе си мога да споделя, че като автор, използващ най-основно материала стъкло за изразно средство, често се намествам между изящното и приложното (снимки № 1 и 2). Това криволичене неведнъж ме провокира да размишлявам относно класификацията на произведения от съвременното ни изкуство, което се оказва на пътя на комерсиализацията, вплетено в ежедневието, но също така стремящо се да се разграничи от него. В категорията „обект“ намират място онези творчески търсения, подчинени на схващането за единно представяне и цялостно изграждане. Функцията често присъства, но не е задължителна. Обектът е възприеман като художествено произведение сам по себе си. Нека разгледаме някои примери на такива обекти от стъкло.

*Снимка № 1 Скулптура от стъкло,
автор Моника Найденова*

*Снимка № 2 Съд/обект от стъкло, автор
Моника Найденова*

Излязло от практичността на чисто утилитарните предмети и от рамката на църковните витражи, стъклото в наши дни се използва широко в съвременното изкуство. С добавяне на думата „художествено“ всъщност прибавяме единица мярка за уникалност, идентичност, нещо, създадено веднъж. С неговото технологично развитие възможностите му стават почти неограничени. Макар и по нашите ширини да се появява по-скоро инцидентно, отколкото периодично, художественото стъкло има своите представители. То е считано за модерен и многофункционален материал, който еднакво добре се вписва в различна архитектурна среда и в множество проявления на творческото търсене. Може би точно поради разностранното му въздействие често творби от стъкло се колебаят между изящното и приложното изкуство.

И така се оказва, че аз самата, създавайки няколко произведения, също ги обединих удобно под думата „обекти“ – обекти от стъкло. Събрали в себе си познати елементи от ежедневието ни в едно ново цяло представяне. В действителност това са също така и осветителни тела, това е функцията им, тя е реална, но пожелателна. Никой не разчита да освети конкретна среда с тях (снимки № 3 и 4, 5 и 6). Тук смело се намесва дизайнът. Той е характерна черта за художествения обект. Без сериозна доза дизайнерски подход обектът би бил просто практична вещ. Дизайнът прави спойката между изящното и приложното. Той дава или отнема приоритет на функцията.

Къде е тънкото преминаване от един жанр в друг? Как можем да обобщим създаденото в една дума, включваща разноликото проявление на този тип произведения – обекти? В случая с конкретните

горепосочени от стъкло, те еднакво отчетливо биха се експонирали в изложбена зала и в интериорен магазин. Самите пространства също сменят подхода си, те са гъвкави. На едно и също място се реализират различни събития, включително и изложби. Важно е случването на нови културни преживявания.

В глобалния ни свят, където масовата култура се е настанила удобно, все по-често се наблюдава унифициране на предлаганите стоки, изделия и произведения. Авторът, от своя страна, в стремежа си да е актуален, но и да остане все пак артист, се опитва да предложи на публиката нещо ново. Но нека разгледаме връзката между по-абстрактния художествен предмет и реалния контекст, в който той се появява или в който продължава да съществува и да се „употребява“. Предпоставка ли е материалът, изграждащ творбата и средата, в която тя живее, да спомагат за класифицирането ѝ?

Снимка № 3
Автор Моника Найденова

Снимка № 4
Автор Моника Найденова

Снимка № 5
Автор Моника Найденова

Снимка № 6
Автор Моника Найденова

Едни и същи неща се предлагат като предмети от ежедневието ни, а копирани, но с различен мащаб ги виждаме в най-големите музеи по света. Като първосигнален пример тук в съзнанието ми веднага изплуваха фигурите на кученца от балони на Джеф Куунс/Jeff Koons (снимка № 7). Но тук вместо играчки за деца, увеличени и експонирани, като скулптури.

Снимка № 7 Изложба на Джеф Куунс/Jeff Koons в Париж 2015, личен архив

Прави ли ни тази свобода на изразяване по-свободни творци или се чувстваме неудовлетворени от факта, че вече всичко е изчерпано. Търсейки личната си идентификация, не довеждаме идеите си, като автори до край. Ползваме заемки от реалния живот, които са лесно смилаеми и достигат бързо до аудиторията. Съвременното изкуство е част от масовата култура или поне много често я ползва. Прескачаме в нови експерименти, където комбинирането на дизайн, занаят, технология и съвременна нагласа за художествено издържани произведения са някак естествен процес, който сме длъжни да спазим. Опаковката често е водеща пред съдържанието. И след като всеки може лесно да стане художник, защо всяка вещ да не се превърне в изкуство? Образно казано, днес всеки става майстор, без да е минал през калфа и чирак. Няма йерархия на постигнатото. От друга страна, тази глобализация ни прави истински граждани на света. Съвременното изкуство следва общи тенденции навсякъде. Обектите са нова форма за презентирание на художествени произведения, попадащи едновременно в различни категории, или опит да се добави артистичен момент към реални вещи и предмети. И все пак всичко изложено дотук е относително. Всяка картина, скулптура, утилитарна форма или обект носи индивидуални естетически качества и е повече или по-малко приличаща, произтичаща или пък отричаща нещо, вече видяно. Отдавна сме в етап, в който трудно ще бъде посочено произведение на изкуството, което да не ни напомня за друго или поне да успее да ни изненада. Вече в съществено се е превърнало личното интерпретиране върху всичко създадено и надграждането му чрез това, което сега притежаваме – знания, технологии, примери от миналото. И не на последно място днес, струва ми се концепцията и опаковката на нещата често изместват съдържанието. За това в кой жанр произведението е класифицирано е несъществено спрямо това как е презентирано.

БИБЛИОГРАФИЯ

- Стефанов, Иван.** От естетика към социология на изкуството. С.: Аскони-издат, 2004. [Stefanov, Ivan. Ot estetika kam sotsiologiya na izkustvoto. S.: Askoni-izdat, 2004.]
- Halem, Henry.** Glass notes. Franklin Mills Press, Kent, 1993.
- Lundstrom, Boyce.** Kiln firing glass, glass fusing book one. Colton, Vitreous group/Camp, Colton, 1994.